

men jeg taler om dens Forgængeres Feil i den indenrigske Politikk. Dette synes imidlertid ikke at være saa; vi staae nu her paa samme Standpunkt som, da Forslaget kom frem fra Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen) og fra mig, at vi have Ministeriet imod os. Jeg troer derfor, at den nuværende ærede Forslagsstiller vil blive nødt til, dersom han virkelig skal udrette Noget, at gaae ad Overenskomstens Vej. Der var en Session, da begge Rigsdagens Afdelinger vare fuldstændig enige om en Fæstelov, og da var det, at det havde staaet til den daværende Regjering at løse Forholdet. Det er saalænge siden som i 1856. Da blev der eenstemmig i Landsthinget vedtaget en Dagsorden, der ogsaa vedtoges her i Folkethinget med omtrent 80 Stemmer mod 5, og det var en Dagsorden, som var fremgaaet efter Overenskomst mellem Godseiere og dem, der ikke antoges at være Godseiere, men enten vare Godseiernes daværende Modstandere eller et Mellemparti mellem disse to forskjellige Parter. Dette mærkværdige og erindringsværdige Forslag, som saaledes havde den samlede Rigsdags Tilslutning, gik ud paa ikke mindre, end at Godseieren ved et Fæsteforholds Opløsning maatte søge at komme mindelig overens med den afdøde Fæsters eller hans Enkes Efterladte enten om Forpagtning eller Selveiendom, og hvis et saadant Forlig ikke kunde opnaaes, skulde der holdes Auction over Fæstestedet og $\frac{1}{3}$ eller dog $\frac{1}{4}$ af Kjøbesummen tillægges den afdøde Fæsters Efterladte. Dette sidste Punkt blev erkjendt af Rigsdagen og staaer udtrykkelig i Beslutningen, og det blev dengang godkjendt af Mænd her i Folkethinget, som udgav sig for at gjøre dette Forslag paa Godseiernes Vegne, men det strandede — og det skulle de Herrer huske paa — paa den daværende Regjering. Det var ikke Godseierne, der modsatte sig det, men den daværende Regjering, og det er denne, der skal bære Skylden for, at Fæstesagen endnu ikke er løst. Der var i denne Dagsorden to Punkter, som senere ere blevne til Lov; det ene var Forslaget om, at en Gaard, der i 20 Aar havde været ude af Fæste og været brugt som Sel-

veiendom; ikke længer skulde være underkastet Fæstetvangen; det andet var, at hver tiende Gaard blev fri, naar de 9 bleve solgte til Selveiendom. Disse 2 Punkter gik ind i Loven af 19de Februar 1861. Saaledes bliver der kun Hovedpunktet tilbage om Fæstegodssets Overgang til Selveiendom, naar Fæstcontracten bliver ophævet, og det er egentlig dette Bjerg, vi nu skulle stige over ved Hjælp af denne Lov. I 1856 sagde det daværende Ministerium igjennem den constituerede Indenrigsminister for Danmark, at Ministeriet ikke kunde indlade sig paa at sige, hvorvidt det vilde gaae ind paa disse Forslag, og at Regjeringen for Diebliffet ikke vilde gaae ind paa dem. Derefter fremkom der i begge Rigsdagens Afdelinger en Dagsorden, indeholdende de Hovedpunkter, jeg har tilladt mig at tilbagefalde i Erindringen, og disse Forslag bleve, besynderligt nok, i Landsthinget støttede af to Mænd, som senere have været Indenrigsministre; men da disse Mænd kom for at skulle forbedre vor Lands indre Styrelse, vilde Ingen af dem vedkjende sig det, de havde yttret eller stemt for i Landsthinget. Den ene af disse Mænd var Indenrigsminister 2 Aar efter, i 1858, og da det ærede Medlem, som nu sidder her for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen) og jeg indbragte vort Forslag, blev det imødegaaet af den daværende Minister. Han sagde ligesom den nuværende Minister: Jeg kan ikke indlade mig paa dette Forslag — mere Bæstid fik vi ikke om det. Imidlertid toge vi vort Forslag tilbage; ikke fordi Ministeren sagde dette, men fordi der i samme Session fremkom et andet Forslag, som gik ud paa at fremme Fæstegodssets Overgang til Selveiendom paa Stiftets og beneficerede Eiendomme, og for at faae dette, tog min daværende Medforslagsstiller og jeg vort Forslag tilbage. Denne Lov om Fæstegodssets Overgang til Selveiendom paa det beneficerede Gods kom vel ikke ud dengang, men senere. — Det forekommer mig, at naar man kaster et almindeligt Blik paa den Historie, som Spørgsmaalet om en Dvangsfæstelov har tilbagelagt nu omtrent i 20 Aar, saa har det vist sig, at vi ikke ere istand til at faae dette Formaal opfyldt uden